



ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Ισότητας των Φύλων

Σύνοψη Διαμεσολάβησης

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

«Καταχρηστική μονομερής επιβολή εκ περιτροπής απασχόλησης
σε εργαζόμενες μετά από άδεια μητρότητας»

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Σταματίνα Γιαννακούρου

Ειδικοί Επιστήμονες: Χριστίνα Αγγέλη, Ηλέκτρα Δεμοίρου

ΙΟΥΛΙΟΣ 2012

Από το 2011, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει χειριστεί σημαντικό αριθμό καταγγελιών για επιβολή με μονομερή απόφαση του εργοδότη εκ περιτροπής απασχόληση, σε γυναίκες εργαζόμενες στον ιδιωτικό τομέα, οι οποίες επιστρέφουν στην εργασία τους μετά από άδεια μητρότητας. Η νομοθεσία προβλέπει ότι ο εργοδότης μπορεί, αντί της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να επιβάλλει μονομερώς σύστημα εκ περιτροπής απασχόλησης στην επιχείρησή του, η διάρκεια της οποίας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους εννέα (9) μήνες στο ίδιο ημερολογιακό έτος, μόνο εφόσον συντρέχουν αθροιστικά δύο προϋποθέσεις: α) περιορισμός της δραστηριότητας της επιχείρησης και β) προηγούμενη ενημέρωση και διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων. Τυχόν λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση εργαζόμενης λόγω εγκυμοσύνης ή μητρότητας ως προς τις συνθήκες και τους όρους απασχόλησης συνιστά διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύεται.

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει ότι :

1. Με την επίκληση αόριστων οικονομικών λόγων, **ολοένα αυξανόμενος αριθμός επιχειρήσεων θέτει σε εκ περιτροπής εργασία, χωρίς την τήρηση των προϋποθέσεων του νόμου, άρα παράνομα και καταχρηστικά, εργαζόμενες που επιστρέφουν από άδεια μητρότητας και τελούν σε ειδικό καθεστώς προστασίας από απόλυση.** Η εκ περιτροπής εργασία αποτελεί σύστημα εργασίας και είναι αδύνατον να αφορά αποκλειστικά έναν/μία εργαζόμενο/η, διότι τότε πρόκειται για **μονομερή βλαπτική για τον εργαζόμενο μεταβολή των όρων της σύμβασης εργασίας του.** Εάν η επιχείρηση αντιμετωπίζει αισθητό περιορισμό εργασιών, εξαιτίας του οποίου τίθεται προ του διλήμματος να μειώσει τον αριθμό των εργαζομένων της, καταγγέλλοντας, μεταξύ άλλων, και τη σύμβαση της εργαζόμενης που προστατεύεται λόγω μητρότητας (στη περίπτωση αυτή υφίσταται καταρχάς σπουδαίος λόγος για την καταγγελία), **οφείλει να αποδείξει ότι συντρέχει περιορισμός της δραστηριότητάς της τόσο σημαντικός ώστε να δικαιολογεί απολύσεις.** Για την αποφυγή αυτών, μπορεί να επιβληθεί μονομερώς εκ περιτροπής εργασία, ως ηπιότερο εναλλακτικό μέσο. Ωστόσο η μείωση των ημερών εργασίας, πρέπει να καταναμηθεί αναλογικά σε όλους τους εργαζόμενους, ανεξαρτήτως φύλου. **Με τη θέση μόνης της εργαζόμενης μητέρας σε εκ περιτροπής απασχόληση καταστρατηγούνται** αφενός οι διατάξεις για την εφαρμογή συστήματος εκ περιτροπής εργασίας στην επιχείρηση, αφετέρου οι διατάξεις για την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φύλου στην εργασία και τρίτον οι διατάξεις για την προστασία της μητρότητας.

2. Με την προβλεφθείσα διαδικασία, η Επιθεώρηση Εργασίας ασκεί τυπικό έλεγχο, θεωρώντας το πρακτικό διαβούλευσης και το πρόγραμμα εργασίας του προσωπικού που τίθεται σε εκ περιτροπής απασχόληση, χωρίς να δύναται να εξετάσει αν συντρέχει πράγματι «περιορισμός» της δραστηριότητας της επιχείρησης, αφού η έννοια αυτή είναι αόριστη και δεν εξειδικεύεται στο νόμο. Η αοριστία αυτή επιτρέπει στους εργοδότες να επικαλούνται γενικώς οικονομικές δυσχέρειες, χωρίς να προσκομίζουν συγκεκριμένα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει π.χ. η μείωση του κύκλου εργασιών τους. Για να προβεί το ΣΕΠΕ σε ουσιαστικό έλεγχο, πρέπει ο εργαζόμενος που θίγεται από το μέτρο να αμφισβητήσει την ύπαρξη των οικονομικών δυσκολιών. Δηλαδή, **το βάρος της απόδειξης μετακυλιείται στον εργαζόμενο,** ενώ εκείνος δεν έχει πρόσβαση στα οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης, ιδίως όταν η ενημέρωση και η διαβούλευση που απαιτεί ο νόμος είναι γενική και αόριστη.

Για τους λόγους αυτούς, ο **Συνήγορος του Πολίτη** προτείνει :

- να τεθούν συγκεκριμένα **κριτήρια ελέγχου της οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης**, ώστε να μπορεί να ελεγχθεί κατά πόσον το μέτρο της εκ περιτροπής εργασίας είναι νόμιμο και εύλογο.
- να γίνονται **επαναλαμβανόμενοι έλεγχοι από το ΣΕΠΕ** μετά τη θέση των εργαζομένων σε εκ περιτροπής απασχόληση, για να διαπιστώνεται αν εφαρμόζεται το πρόγραμμα εργασίας που δηλώθηκε ή αν υφίσταται καταστρατήγηση
- να τεθούν εκ του νόμου **κριτήρια ελέγχου της μείωσης του χρόνου εργασίας** ώστε η μείωση των αποδοχών που αυτή συνεπάγεται να μη θέτει σε διακινδύνευση την αξιοπρεπή διαβίωση του/της εργαζόμενου/ης (όπως π.χ. συμβαίνει όταν επιβάλλεται εργασία μίας ημέρας την εβδομάδα)
- να **ελέγχεται αυστηρά** κατά πόσον ο εργοδότης προέβη σε **αναλογική κατανομή της μείωσης των ημερών εργασίας σε όλους ή τους εργαζόμενους** ή σε επιλεκτική μείωση του ωραρίου εργασίας εργαζομένων που είναι έγκυες ή τελούν σε περίοδο προστασίας λόγω μητρότητας.
- να τεθούν **κριτήρια για την αποδοχή της αναγγελίας οικειοθελούς αποχώρησης των εργαζομένων από τις υπηρεσίες του ΟΑΕΔ**, δεδομένου ότι σε πολλές περιπτώσεις ο εργοδότης καταθέτει τη δήλωση εν αγνοία του εργαζόμενου, κατά τη διάρκεια αναρρωτικών αδειών ή αναλόγων περιπτώσεων, δημιουργώντας τεκμήρια σε βάρος του

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο:
Τμήμα Επικοινωνίας
Τζαβάρα Καλλιρρόη τηλ.210 7289610 κιν. 6979448887
Παραγουιός Πέτρος τηλ 210 7289625 κιν. 6977366424